

Korupcija u sportu

Netransparentnost uništava nogomet

Nekoliko dana prije početka Svjetskog prvenstva u nogometu Transparency International pozvao je FIFA-u da otvori svoje poslovne knjige i profesionalizira organizaciju i financijsko upravljanje nogometom

Korupcija u svjetskom nogometu osakađuje sport i podriiva povjerenje javnosti u vodstvo FIFA-e, ocijenio je Jeremy Pope, izvršni direktor Transparency Internationala, nakon što je Sepp Blatter po drugi put osvojio četverogodišnji mandat na čelu svjetske nogometne organizacije. Po ocjeni izvršnog direktora Transparency Internationala, FIFA treba temeljitu rekonstrukciju i to i u smislu transparentnijeg u pouzdanijeg financijskog upravljanja i u smislu profesionalizacije

odbora koji donose odluke. "Ne radi se samo o sukobima između pojedinih dužnosnika FIFE, već i o nepostojanju jasnih odgovora na optužbe o korupciji i neuspjelo provođenju revizije računa organizacije zbog kojih je prekrasna igra došla na loš glas", naglasio je Pope.

Na tiskovnoj konferenciji održanoj u svibnju Blatter je opravdao poklon od 25 tisuća dolara jednom afričkom nogometnom sucu riječima "često dajem novac ljudima koji plaću", to je ponukalo Transparency International da zatraži od FIFA-e jasna pravila ponašanja te davanja i primanja poklona, to bi trebalo biti popraćeno zahtjevom zemljama članicama i nogometnim dužnosnicima na podnošenje računa o novcu koji dobivaju.

Umjesto da se novac u zemljama poput Kenije koristi za popravljavanje uvjeta i treniranju školske djece, sredstva predviđena za razvoj nogometa često nestaju bez traga, upozorio je Pope. Lekcija koju je svladala Europska nogometna federacija, UEFA, kada je provela reforme u sklopu "Projekta snaga". Sada bi se taj isti projekt trebao primijeniti i na FIFU, posebice kad je riječ o profesionalizaciji rukovodstva svjetskih sportskih tijela.

"U nogometu je sada velik novac koji se više ne može ostaviti u rukama amatera", naglasio je Pope i dodao da postoji akutna potreba za profesionalne rukovoditelje, ne samo za komisije ispunjene nacionalnim nogometnim dužnosnicima. Po njegovoj ocjeni pouzdan i transparentan sustav nadzora treba biti stvoren zbog velikih ugovora, poput onih za prava na televizijske prijenose i dodjele ugovora o organizaciji velikih događaja poput svjetskog prvenstva.

Upozorenje Transparencya uslijedilo je nakon što je glavni tajnik Svjetske nogometne federacije Michael Zen-Ruffinen na 21. stranici pisanog teksta iznio cijeli niz optužbi na račun predsjednika FIFA-e Josepha Seppa Blattera, okrivivši ga za loše gospodarsko poslovanje, financijski gubitak i za korupciju unutar FIFA-e.

No, koliko je Blatter moćan pokazalo se na Kongresu FIFA-e održanom u Seulu neposredno prije početka Svjetskog nogometnog prvenstva.

Na samom početku kongresa napao ga je Koreanac Chung Mong-Joon, jedan od potpredsjednika krovne nogometne organizacije, koji je ustvrdio da se FIFA nalazi u teškoj krizi, da je izgubila ugled te da je Blatter suspendirao odluku Izvršnog odbora o reviziji financiranja. Prema navodima predsjednika revizorske komisije Davida Willa, dobitak u prošloj godini nije istinito prikazan - Blatter je tvrdio da je FIFA u 2001. imala dobitak od 118 milijuna švicarskih franaka, dok Willtvrđi da dobit do 2006. godine neće premašivati 76 milijuna franaka.

Unatoč optužbama za korupciju i zlouporabu položaja Blatter je ponovno za predsjednika Fife: dobio je 139 glasova, a njegov protukandidat Kamerunac Issa Hayatou svega 56. Prvi Blatterov potez u novom mandatu bilo je smjenjivanje Michelom Zen Ruffinena - odluku je donio 11-teročlani Izvršni odbor, a na istom sastanku se izjasnio o povlačenju tužbe protiv predsjednika FIFA-e koju je taj isti Izvršni odbor predao sudu u Švicarskoj.

Ipak, usprkos pobjedi unutar organizacije koju mnogi smatraju korumpiranom, Blatter je čuo sud javnosti na otvaranju svjetskog nogometnog prvenstva, kad nije uspio završiti govor kako je planirao, već ga je skratio zbog zvižduka.

Proslave

Dvije godine Transparency Internationala u Hrvatskoj

Od osnivanja lokalnog ogranka Transparency Internationala do sada nedvojbeno je u Hrvatskoj podignuta razina svijesti o štetnosti korupcije i pokrenut cijeli niz inicijativa

U lipnju 2002. navršavaju se pune dvije godine od formalnog osnutka hrvatskog ogranka Transparency Internationala. Od osnivanja lokalnog ogranka Transparency Internationala do sada nedvojbeno je u Hrvatskoj podignuta razina svijesti o štetnosti korupcije i pokrenut cijeli niz inicijativa. S obzirom da je u ove dvije godine mnogo postignuto u, a rođendan uvijek predstavlja dobar razlog za slavlje, želja nam je svečano obilježiti godišnjicu sa svim našim prijateljima, kolegama i podupirateljima.

Proslava drugog rođendana Transparency Internationala Hrvatska održat će se u četvrtak, 27. lipnja 2002. godine, u 18 sati, u zgradi Hrvatske Matice Iseljenika, Trg S. Radića 3, u Zagrebu.

Tom prigodom govorit će dr. Siniša Petrović, aktualni predsjednik TI Hrvatska i dr. Josip Kregar, prvi predsjednik TI Hrvatska, dr. Predrag Bejaković iz Instituta za javne financije i dr. Davor Derenčinović s Pravnog fakulteta zagrebačkog sveučilišta.

Publikacije

Uloga medija u borbi protiv korupcije

Transparency International izdao je brošuru posvećenu slobodi medija i njihovom značaju u borbi protiv korupcije

"Uloga medija u borbi protiv korupcije" naslov je brošure koju je izdao Transparency International Hrvatska uz potporu USAID-a (United States Agency for International Development). U publikaciji je definirana korupcija i njeno značenje za razvoj Hrvatske, uloga medija u borbi protiv korupcije i obrazložen značaj prava na slobodu informacije. Pored brojnih istraživanja o korupciji u brošuri su navedene i internet adrese institucija koje su angažirane u suzbijanju korupcije, kao i temeljni podaci o Transparency Internationalu.

Svi zainteresirani mogu dobiti brošuru poštom - samo se trebaju obratiti Transparency Internationalu Hrvatska, Trg Stjepana Radića 3, 10000 Zagreb, tel: 01/611 32 63, fax: 01/61 30 064, e-pošta: transparency@transparency.hr.

Monopoli vode nazadovanju društva

Neslužbeno gospodarstvo i korupcija potaknuti su monopolima i diskrecijskim odlučivanjem, a ograničava ih transparentnost i odgovornost institucija države i društva. Najopasnije su točke u kojima se susreću privatni i javni sektor, jer tada neregulirane mogućnosti u javnom sektoru vode korupciji koja može utjecati na daljnje društveno, političko i, konačno, ekonomsko nazadovanje

Čito postoji neposredna povezanost između neslužbenog gospodarstva i korupcije. Iako neslužbeno gospodarstvo postoji i razvija se u svim zemljama svijeta, od najrazvijenijih do najnerazvijenijih, ono posljednjih godina posebnu pozornost privlači u zemljama u tranziciji. Za te se zemlje može istaknuti kako više stope ekonomskog rasta, niže stope nezaposlenosti i brži razvoj privatnog sektora mogu utjecati na bržu i uspješniju tranziciju, dok niže stope ekonomskog rasta i jača uloga države u preraspodjeli mogu utjecati na sporiji i neuspješniji proces tranzicije ka tržištu. Osobito je opasno ako nedostaju demokratske, ekonomske i regulativne institucije. Takvo okruženje, u sprezi sa širokim diskrecijskim ovlastima javnih službenika, može voditi korupciji, lobiranju i različitim oblicima neformalnih aktivnosti. Neformalne aktivnosti dovode do toga da se načini ponašanja nastali u neformalnom gospodarstvu prenose i postaju pokretačka sila ne samo u neslužbenom sektoru, nego i za mjere koje se poduzimaju u službenom gospodarstvu, pravnom sustavu, političkom sustavu itd. S tim smo se pojavama susretali posljednjih desetak godina u svim zemljama u tranziciji i one su bile velika prepreka ekonomskom razvoju i rastu. Neslužbeno gospodarstvo i korupcija potaknuti su monopolima i diskrecijskim odlučivanjem, a ograničava ih transparentnost i odgovornost institucija države i društva. Najopasnije su točke u kojima se susreću privatni i javni sektor, jer tada neregulirane mogućnosti u javnom sektoru vode korupciji koja može utjecati na daljnje društveno, političko i, konačno, ekonomsko nazadovanje. Stoga je nužno širiti znanja i svijest svih sudionika i javnosti o potrebi regularnosti, te jačati

BRIBE PAYERS INDEX

Rezultati 2002.

PLASMAN	ZEMLJA	RAZLIKA 99/02	INDEKS 2002	INDEKS 1999
1	Australija	+1	8.5	8.1
2	Švedska	-1	8.4	8.3
	Švicarska	+3	8.4	7.7
4	Austrija	0	8.2	7.8
5	Kanada	-2	8.1	8.1
6	Nizozemska	0	7.8	7.4
	Belgija	+2	7.8	6.8
8	Velika Britanija	-1	6.9	7.2
9	Singapur	+2	6.3	5.7
	Njemačka	0	6.3	6.2
11	Španjolska	+1	5.8	5.3
12	Francuska	+1	5.5	5.2
13	SAD	-3	5.3	6.2
	Japan	+1	5.3	5.1
15	Malezija	0	4.3	3.9
	Hong Kong	-	4.3	-
17	Italija	-1	4.1	3.7
18	Južna Koreja	0	3.9	3.4
19	Tajvan	-2	3.8	3.5
20	Kina	-1	3.5	3.1
21	Rusija	-	3.2	-
	Domaće tvrtke	-	1.9	-

pravni okvir, moralne vrijednosti, tržišne poticaje i institucionalni okvir. Hoće li neslužbeno gospodarstvo imati pozitivnu ili negativnu ulogu u tranziciji, ovisi o brzini kojom će država redefinirati svoju ulogu na tržištu.

Udio neslužbenog gospodarstva u Hrvatskoj se smanjuje, te je prema istraživanju Instituta za javne financije u razdoblju 1990-1995. NG je iznosio prosječno oko 25%, a u razdoblju 1996-2000. prosječno oko 10% BDP-a. Rezultati djeluju dosta logično - rat, hiperinflacija, početci tranzicije i reforme u prvome, te stabilizacija i jačanje etičkoga i pravnog sustava u drugom razdoblju. Trend kretanja vjerojatno je dobro prikazan, a visina neslužbenog gospodarstva precijenjena je u prvome, a podcijenjena u drugom razdoblju. U cjelini, u cilju smanjivanja korupcije i neslužbenog gospodarstva važno je poticati transparentnost u javnim natječajima i ugovorima, jasno utvrditi nadležnosti i odgovornosti javnih službenika i mogućnosti njihova diskrecijskog odlučivanja. Sudovi se mogu rasteretiti poticanjem arbitražnog rješavanja sporova, usvajanjem jasnih, razumljivih, nedvosmislenih i trajnih zakona, što će utjecati na porast učinkovitosti pravosuđa, veću otpornost prema nezakonitom ponašanju, na širenje vladavine prava i demokracije, te, posredno, na smanjenje neslužbenog gospodarstva i nezakonitih oblika ponašanja.

Predrag Bejaković - Institut za javne financije, Zagreb.

Koji poslovni sektori su najčešće meta korupcije? (0-maks/10-min)

VELIČINA UZORKA	2002
	835
Javni radovi/graditeljstvo	1.3
Oružje i obrana	1.9
Nafta i benzin	2.7
Nekretnine	3.5
Telekomunikacije	3.7
Proizvodnja energije	3.7

U kojim poslovnim sektorima se plaća najveće mito? (postotak osoba koje su imenovale pojedini sektor)

VELIČINA UZORKA
Javni radovi/graditeljstvo
Oružje i obrana
Nafta i zemni plin
Bankarstvo i financije
Nekretnine
Farmaceutska industrija
Proizvodnja energije
Telekomunikacije

Koje promjene i razvoji su znatno pridonijeli smanjenju korupcije u proteklih 5 godina u vašoj državi? (postotak osoba koje su imenovale pojedinu aktivnost)

VELIČINA UZORKA	2002
	835
Veća sloboda tiska	52%
Vladine istrage korupcijskih slučajeva	48%
Povećana transparentnost vlade	47%
Poboljšanja u korporativnom upravljanju	42%
Jači nadzor pranja novca	39%
Jačanje globalizacije i natječaja	38%
Poboljšana procedura javnih natječaja	33%

Borba protiv korupcije ulaznica za EU

Neke od zemalja petnaestorice boje se da će korupcija u Europskoj Uniji porasti nakon njenog proširenja, zbog čega je Europski parlament pozvao kandidate na intenziviranje borbe protiv korupcije

Europski parlament je koncem svibnja podupro planove o primanju najviše deset novih zemalja članica Europske Unije, pri čemu su kandidati pozvani na intenziviranje borbe protiv korupcije.

Odbor za vanjsku politiku Europskog parlamenta je predstavio izvješće o napretku zemalja kandidata i pozvao buduće članice na očuvanje fiskalne discipline, ubrzanje usvajanja zakona Unije te poboljšavanje rada sudova, koji su ocijenjeni vrlo sporim.

“Neke od zemalja petnaestorice boje se da će korupcija

Srbija

Dolaze Nedodirljivi

U Srbiji će rat protiv organiziranog kriminala i korupcije povesti 250 Nedodirljivih, za koje su predviđene mjesečne plaće od najmanje 2.337 dolara

Srbija planira objaviti rat organiziranom kriminalu i korupciji novom legislativom i ekipom dobro plaćenih “Nedodirljivih” koji će ognjem i mačem udariti po mafijaškim šefovima i nepoštenim dužnosnicima.

Prema nacrtu novog zakona utemeljenog na talijanskoj i hrvatskoj protumafijaškoj legislativi, koji bi uskoro trebao doći u srbijanski parlament, trebalo bi se formirati posebni tužiteljski ured, sudske odjele, policijske odjele, pa čak i posebni pritvor.

Slično kao i u drugim zemljama bivše Jugoslavije, organizirani kriminal i korupcija su vrlo prošireni u Srbiji, čemu je posebno doprinijela desetogodišnja vladavina režima Slobodana Miloševića obilježene strmoglavim padom životnog standarda i sankcijama Ujedinjenih naroda.

Prema nacrtu Zakona godišnji troškovi Nedodirljivih bili bi oko 15,58 milijuna dolara, to bi trebalo dostajati za logistiku, program zaštite svjedoka i plaće 250 upos-

u Europskoj Uniji porasti nakon proširenja, a za naše jedinstveno tržište je borba protiv pošasti korupcije vrlo važna”, naglasio je predsjednik Odbora za vanjsku politiku Europskog parlamenta Elmar Brok.

U izvješću, koje bi EP trebao usvojiti u lipnju, kandidatima se upućuje poziv da poboljšaju prava etničkih manjina prije zaključivanja pregovora o pristupu EU-u. Prva je reagirala mađarska, čiji je ministar vanjskih poslova Laszlo Kovacs obećao da će raditi na jačanju neovisnosti javnih medija i borbe protiv korupcije, sve ne bi li poboljšao poziciju Mađarske. Naši sjeverni susjedi nadaju se postati članicom Europske Unije već 2004. godine, a trenutno su u najpovoljnijem položaju od 12 zemalja kandidata za članstvo.

Ipak, Mađarska je više puta kritizirana zbog uplitanja Vlade u rad državne televizije, spor napredak u suzbijanju korupcije i nejasnih pravila u natjecajima za javnu nabavu, zbog čega je Kovacs i najavio borbu protiv korupcije.

Korisni linkovi

www.transparency.hr
www.transparency.org

www.oecd.org/daf/nocorruption
www.oecd.org/daf/spaicom

www1.worldbank.org/publicsector/anticorrupt

www.undcp.org
www.uncijn.org

www.legal.coe.int/economiccrime
www.greco.coe.int

www.nobribes.org
www.love-or-money.org

lenika, među kojima i 15 tužitelja i 15 sudaca. Kako bi se izbjegla mogućnost da i sami postanu žrtve korupcije Nedodirljivi će imati nevjerovatno visoke plaće za srbijanske uvjete - najniža predviđena plaća je 2.337 dolara mjesečno, dok je prosjek u Srbiji 130 dolara.

Izuzev mafijaša i korumpiranih činovnika Nedodirljivi će progoniti i ratne zločince i teroriste u skladu sa Zakonom o posebnim jedinicama u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije, koji je predložilo srbijansko Ministarstvo unutarnjih poslova.

Međutim, i prije nego što je zakon došao do parlamenta, pravnici i borci za ljudska prava počeli su se žaliti na moguća kršenja prava osumnjičenika. Prema aktualnom srbijanskom kaznenom zakonu osumnjičenik se može zadržati u pritvoru do šest mjeseci bez podizanja optužnice, dok je nacrtom novog zakona predviđeno udvostručenje tog roka.

Uredništvo:

Glavni urednik:
Zorislav Antun Petrović

Izvršni direktor:
Benjamin Cerovac

Art direktor:
Marko Raspor

Kontakt:
tel. **01/611 3263**
fax. **01/613 0064**

Adresa:
**Trg Stjepana
Radića 3
10000 Zagreb**